

MESİH İNANCI VE ARMAGEDDON SAVAŞI

Yahudilikte “beklenen kral Mesih” inancının Davud (a.s.)’dan sonraki çöküş ve diaspora dönemlerinde ortaya çıktığı çok açıktır. Mesih inancı, İbranî halkının Davud (a.s.) döneminde yaşadıkları o ihtişamlı günlere duydukları özlemin, geleceğe yönelik hayalî bir yansımasıdır.

GİRİŞ

Âdem-İblis kıssasını hatırlarsınız. Âdem, şeytanın tuzağına düşmüş ve yanlış olduğunu çok iyi bilmesine rağmen malum suçu işlemiştir. Daha sonra pişman olmuş ve hatasını itiraf ederek Allah’tan bağışlanma dilemiştir. İblis’in aksine günahını savunmayı, suçu Allah’a değil, kendine isnat etmiş, tövbeye yönelmiş ve böylece Allah onu bağışlamıştır.

Bu kıssada en dikkat çekici noktalardan bir tanesi de İblis’in, Âdem’i yoldan çıkarmak için kullandığı metottur. Âdem gibi birisini yoldan çıkarmak elbette ki kolay değildir. Bu yüzden İblis, çok etkili bir yöntem düşündü.

Şöyle ki; O, oldukça dostane görünüp, ona güzellikle yaklaştı ve şunları söyledi:

Şeytan hemen vesveseye girişti de dedi ki; “Bak Âdem! Sana ölümsüzlük ağacını ve yıpranmayacak bir saltanatı göstereyim mi?” (Tâhâ 20/120)

Yolun sonunda dünya egemenliği varsa, geri kalan her şey bir anda teferruat olabilir. Katliamlar, hastalıklar, açlıklar vesaire bu uğurda mübah kabul edilebilir. Kazanacağını zannettiği şeyin hayalî ile kör olan insan için artık ne kaybettiği çok da önemli olmayabilir. Allah’ın bizi şu cümle ile uyarması ilginç değil mi?

Ey Âdemoğulları! Kendilerine çirkin yerlerini göstermek için Şeytan, elbiselerini sıyırarak ana-babanızı o bahçeden çıkarıp sıkıntıya soktuğu gibi sizi de sıkıntıya sokmasın. (A'râf 7/27)

Şeytanlar, bize karşı, anne ve babamızın aklını çelmek için kullandıkları yöntemi kullanmaya devam etmekten hiç vazgeçemediler. Laboratuarlarda üretilen virüslerden, şırıngalarla üretilen domateslere, kulelere çarpan uçaklardan, yüzünde maskeyle kafa kesen örgütlere kadar günümüzde oynanan pek çok oyunun perde arkasında "dünya hâkimiyeti" hayalleri yatmaktadır. Bu hayallerin temelinde de din kaynaklı efsaneler ve kehanetler rol oynamaktadır. Bu yazımızda Mesih inancının gelişimine kısaca değindikten sonra bu inancı eskatolojik (ahir zaman düşüncesi) açıdan ele alacağız.

A. İSA'NIN ALLAH MERKEZLİ MESAJINDAN, PAVLUS'UN MESİH MERKEZLİ HRİSTİYANLIĞINA

İsa (a.s.)'ın vefatından sonra havarileri onun davasını devam ettirme noktasında bir varlık gösteremediler. Dönemin siyasî gücü ve Yahudi din adamları karşısında yapabilecekleri fazla bir şey yoktu. Ancak tam da İsa (a.s.)'ın aralarından ayrıldığı dönemde ¹ bir adam çıktı ve İsa (a.s.)'ın göklerden kendisine görüldüğünü ve bir görev verdiğini iddia etti. Bu olay, İsa (a.s.)'ı seven ancak çaresiz durumda bulunan takipçileri arasında müjdeli bir haber olarak yayıldı. İsa (a.s.) onları terk etmiyor, göklerden onlara yol göstermeye devam ediyordu. İsa (a.s.)'ın kendisine görüldüğünü iddia eden bu adamın ismi Pavlus'tu. Tarsus'ta doğup büyümüş olan bu Yahudi adam, aynı zamanda Helenistik kültürü de çok iyi biliyordu. Günümüz Hristiyanlığının temeli olan teslis teolojisinde bu kültürün etkisi çok büyüktür.

Pavlus, İsa (a.s.)'ın hayatına ve davasına yeni bir yorum getirdi. Pavlus'tan önce farklı bir Yahudi mezhebi gibi değerlendirilebilecek olan İsa (a.s.)'ın hareketi, sonraları Yahudilik'ten çok farklı, yeni bir din haline geldi. İsa (a.s.)'ın insanlara tebliğ ettiği tevhid merkezli dinin aksine Pavlus'un din anlayışı Mesih merkezli bir yapıdaydı.² Oysaki İsa (a.s.) yaşadığı dönemde kendisinin Mesih olduğunu asla iddia etmemiş,³ aksine bu tarz iddiaların dikkate alınmamasını tembihlemiştir.⁴ Buna rağmen, havarileri İsa (a.s.)'ın Mesih olduğunu kabul etmemesi ve bunu dile getirmemesini şartların henüz olgunlaşmasına bağlıyorlardı.⁵ İsa (a.s.)'ın vefatından sonra Mesih merkezli düşüncenin, onun takipçileri arasında hızla

kabul görmüş olmasında bu bilinç altının etkili olduğunu düşünürüz.

Böylece Pavlus'un çevresinde İsa a.s.'ın yaşadığı vizyona ve İsa tarafından görevlendirilmiş olduğuna inanan bir cemaat oluştu. Bu cemaate Yunanca "Kristos - Mesih" kelimesinden yola çıkarak "Hristiyan - Mesihiler" denmeye başlandı. Diğer yandan Pavlus'un yorumlarını kabul etmeyen, Yahudi İsevî bir cemaat de vardı. Ancak Pavlus'un felsefesi hızla yayılmaya devam ederken, Yahudi İsevî cemaat zamanla etkisini iyice kaybetti.

İlk dönemlerde Hristiyanların en büyük sorunlarından bir tanesi Yahudi İsevî cemaatin yanı sıra Rabbinik Yahudi mezheplerin muhalefeti idi. Bu muhalefetlerin başında da İsa (a.s.)'ın Mesih olduğu iddiası yer alıyordu. İsa (a.s.)'ın öldürülmeye çalışılmasının başında gelen sebeplerden bir tanesi de toplum arasında onun Mesih olduğu yönündeki dedikoduların giderek yayılmış olmasıydı. Yeni Ahit'te İsa (a.s.)'ın sorguya çekilişini ve idam edilmesini anlatan bölümlerde "Yahudilerin Kralı (Mesih)" olduğunu iddia etmekle suçlandığı açıktır.⁶

"İsa'yı çarımha gerdiklerinde saat dokuzdu. Üzerindeki suç yaftasında, YAHUDİLERİN KRALI diye yazılıydı." (Markos 15: 25,26)

"Aynı şekilde başkâhinler ve din bilginleri de onunla alay ederek aralarında, "Başkalarnı kurtardı, kendini kurtarmıyor" diye konuşuyorlardı. "İsrail'in Kralı Mesih şimdi çarımhtan insin de görüp iman edelim." İsa'yla birlikte çarımha gerilenler de ona hakaret ettiler." (Markos 15: 31,32)

Her ne kadar İsa (a.s.) kendisinin Mesih olduğuna dair tek kelime etmese dahi gösterdiği mucizeler halk arasında, beklenen kralın geldiği söylentilerinin hızla yayılmasına sebep oluyordu. İsa (a.s.)'ın Yahudilerin kralı Mesih olduğu yönündeki bu söylentiler daha hayatta olduğu dönemde Yahudi bilginlerini çileden çıkarmıştı. Öyle ki İsa (a.s.)'ın idam edilmesi kararında Yahudi bilginleri ellerinden geleni yapmıştı.

"Bunun üzerine Pilatus İsa'yı salıvermek istedi. Ama Yahudiler, "Bu adamı salıverirsen, Sezar'ın dostu değilsin!" diye bağırıştılar. "Kral olduğunu ileri süren herkes Sezar'a karşı gelmiş olur." Pilatus bu sözleri işitince İsa'yı dışarı çıkardı. Taş Döşeme -İbranice'de Gabbata- denilen yerde yargı kürsüsüne oturdu. Fisih Bayramı'na Hazırlık Günü'ydü. Saat on iki sularydı. Pilatus Yahudiler'e, "İşte,

sizin Kralınız!" dedi. Onlar, "Yok et onu! Yok et, çarmıha ger!" diye bağırdılar. Pilatus, "Kralınızı mı çarmıha geriyim?" diye sordu. Başkâhinler, "Sezar'dan başka kralımız yok!" karşılığını verdiler. Bunun üzerine Pilatus İsa'yı, çarmıha gerilmek üzere onlara teslim etti." (Yuhanna 19: 12-16)

Doğaldır ki Yahudi bilginlerinin İsa (a.s.)'in Mesih olduğu iddiasına yönelik itirazları, onun vefatından sonra, Hristiyanlara (Mesihilere) karşı da devam etmişti. Yahudi bilginlerinin reddiyelerine karşı bir savunma olarak "Mesih'in dönüşü" teolojisi ilk yıllardan itibaren Hristiyanlar arasında konuşulmaya başlandı. Ancak I. yüzyılın sonlarına doğru pek çok ihtilaf çözüme kavuşurken, "Mesih'in dönüşü" hakkında pek çok tartışmalar vardı.⁷

İlk dönemde Mesih'in çok yakın zamanda döneceği ümit ediliyordu. Pavlus, bir mektubunda bunu şöyle ifade ediyor:

"Rabbin kendisi, bir emir çağrısıyla, baş meleğin seslenmesiyle, Tanrı'nın borazanıyla gökten inecek. Önce Mesih'e ait ölümler dirilecek. Sonra biz yaşamakta olanlar, hayatta olanlar, onlarla birlikte Rabbi havada karşılamak üzere bulutlar içinde alınıp götürüleceğiz. Böylece sonsuza dek Rab'le birlikte olacağız. İşte birbirinizi bu sözlerle teselli edin." (1. Selanikliler 4: 16-18)

Pavlus, Mesih gökten indiğinde kendi kuşağının hala hayatta olacağını düşünüyordu. Mesih'in krallığının çok yakında kurulacağına ve kıyametin çok yakın olduğuna inananlardan bir kısmı dünyevî işlerden ellerini çekip tamamen ibadete yönelmişlerdi. Dolayısı ile ruhbanlığın doğuşunda Mesih beklentisinin rolü büyüktür.⁸

Yahudilerin zaman teolojileri Hristiyanlar tarafından da benimsenmişti. Buna göre dünyanın ömrü 6000 bin yıldır ve altıncı bin yılın başlaması Mesih'in krallığının ilanı olacaktır. Buradan yola çıkarak İsa a.s.'in doğumu 6000 yılı olarak kabul edildi. Geçen zaman zarfında Mesih'in dönüşünün zannettikleri gibi pek de yakın olmadığı anlaşılınca, Aziz Hieronymus, İsa (a.s.)'in doğumunun aslında 5198 senesine denk geldiğini ortaya attı. Günümüzde ise bu tarz hesaplardan vazgeçilmiş ve her yılın Nisan ayında, Paskalya zamanında, Mesih'in gökten inmesi beklenmektedir.⁹

Hristiyan düşüncesinde Mesih'in özellikleri şunlardır:

- Tanrı oluşu.¹⁰

- Rab oluşu.¹¹
- Tanrının oğlu oluşu.¹²
- Davud'un soyundan oluşu.¹³
- Kral oluşu.¹⁴

B. YAHUDİLİK'TE MESİH İNANCI

Mesih kelimesinin aslı Âramice "meşih", İbranice "maşiah"tır. Sâmi dillerinde müşterek olan kelimenin fiil kökü Arapça'da "meseha", Asur dilinde "maşâhu", Âramice ve İbranice'de "mâşâh" olup el sürmek, yağla mes-hetmek anlamındadır.¹⁵

Kitabı Mukaddes'te Mesih, genel anlamda, "kutsal" manasına gelmekte ve kutsal yetkiye sahip bütün insanlar, krallar ve peygamberler için kullanılmaktadır. Bununla birlikte Mesih kavramı, Yahudileri sefaletten kurtaracak ve Davud'un soyundan gelip, onun tahtını ihya edecek eskatolojik bir kral için kullanılmaya başlanmıştır.¹⁶

İnsanlık tarihinde "Kurtarıcı" inancının ilk defa ne zaman ve nerede ortaya çıktığını söylemek mümkün değildir. Ancak doğu toplumları içerisinde iyinin kötüyü karşı zaferini temsil eden mitolojik karakterlere sıkça rastlanmaktadır. Bir teoriye göre "beklenen kurtarıcı" inancı ilk defa Sümerlerde doğmuş, Babil ve Mısır'da gelişmeye devam etmiş ve dünyaya bu iki kanaldan yayılmıştır.¹⁷

Tüm toplumlarda, kavmine kendisinden sonra gelecek olan bir "Nebî-Rasul" müjdeleyen Resuller olmuştur. Tüm ümmetler de gelecek olan o nebîye uymakla ve onu desteklemekle mükellef kılınmıştır. Bize göre toplumlarda ortaya çıkan "kurtarıcı" beklentisinin temelinde yatan etkenlerden bir tanesi budur. Diğer bir etken de mahrumiyet ve mazlumiyetin insanlar üzerinde doğurduğu ezilmişlik hissi ve umut arayışlarıdır.

Yahudilikte "beklenen kral Mesih" inancının Davud (a.s.)'dan sonraki çöküş ve diaspora dönemlerinde ortaya çıktığı çok açıktır. Mesih inancı, İbranî halkının Davud (a.s.) döneminde yaşadıkları o ihtişamlı günlere duydukları özlemin, geleceğe yönelik hayali bir yansımasıdır. Bu öyle büyük bir özlemdir ki yeri geldiğinde kendilerine yardım eden Pers imparatorunu dahi Mesih ilan etmeye kadar gitmiştir.¹⁸

Kısacası Yahudi geleneğinde "Mesih" kelimesi genel olarak iki anlamda kullanılmaktadır. Birincisi; Allah'ın seçtiği, kutsadığı kişi anlamında "Kahinler, peygamber-

ler, din adamları, krallar” için kullanılmaktadır. İkincisi; İsrail krallığını ihya edecek, Davud’un soyundan olup Davud’un tahtına oturacak beklenen kral için kullanılmaktadır.

a. Yahudilerin Beklediği Dünya Hâkimiyeti

Allah tarafından, İsrailoğullarına Eski Ahit’te bir hâkimiyet vaat edildiği doğrudur. Ancak kitabın hiçbir yerinde Allah Teâlâ, şartsız, mutlak bir vaat ortaya koymamıştır. Söz konusu vaat, Allah’ın buyruklarına yani Kitabına itaat etme şartına bağlıdır:

“Eğer Allah’ınız Rabbin sözünü iyice dinler ve bugün size ilettiğim bütün buyruklarına uyarsanız, Allah’ınız Rab sizi yeryüzündeki bütün kavimlerden üstün kılacaktır.” (Tesniye28:1)

Ancak bir de hiç kimsenin görmek istemediği, madalyonun öteki yüzü vardır. O da dünya hâkimiyetinin tersi, yani tüm dünyanın lanetine maruz kalmak:

“Ama ilâhınız Rabbin sözünü dinlemez, bugün size ilettiğim buyrukların, kuralların hepsine uymazsanız, şu lanetler üzerinize gelecek ve size ulaşacak: Kentte de tarlada da lanetli olacaksınız...” (Tesniye 28:15,16)

Nedense Davut’un tahtına sahip olmakla ilgili pasajları “Allah bize dünya hâkimiyetini vaat etti” diye insanların gözünün içine sokan İsrailoğulları, bunun tam tersinin de vaat edildiğini unutuyor. Allah Teâlâ, unutmayı tercih ettikleri bu gerçeği Kur’ân’da onlara hatırlatıyor:

Ey İsrail oğulları! Size ettiğim iyilikleri hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Yalnız benden çekinin. (Bakara 2/40)

İsrailoğulları, tıpkı Musa gibi Allah’ın emirlerini kendilerine okuyacak olan o beklenen peygambere itaat etmekle emrolunmuşlardı:

*“Onların kardeşleri (İsmailîler) arasından senin gibi bir peygamber çıkartacağım. Sözlerimi onun ağzına koyacağım; ve ona emreceklerimin hepsini insanlara söyleyecek. **Bu meydana geldiğinde, her kim onun benim adımla söylediği sözlerimi duymazdan gelirse, ondan hesap soracağım.** Eğer o peygamber, benim adımla ona emretmediğim bir söz söylese veya başka tanrılar adıyla konuşursa, o peygamber bile kesinlikle ölecektir.”* (Tesniye 18:18-20)

Dünya hâkimiyeti ancak Allah’ın buyruklarına, yani Kur’ân’a uymakla elde edilebilecektir. Bunun başka bir yolu yoktur. Kur’ân ve Zebur’da geçen şu ifadeler bunu anlatıyor olabilir:

Andolsun biz o Zikir’den sonra Zebur’da şunu yazdık: yeryüzüne doğru işler yapan kullarımızı mirasçı kıldık. (Enbiya 21/105)

*“Kızılmaktan kaçın, bırak öfkeyi, üzülmeye, yalnız kötülüğe sürükler bu seni. **Çünkü kötülerin kökü kazınacak, ama Rabbe bağlananlar yeryüzünü miras alacak.** Yakında kötünün sonu gelecek, yerini arasan da bulunmayacak. **Ama alçakgönüllüler yeryüzünü miras alacak, derin bir huzurun zevkini tadacak. Kötü insan doğru insana düzen kurar, dış gıcırdatır. Ama Rab kötüyü güler, çünkü bilir onun sonunun geldiğini.”*** (Mezmurlar37:8-13)

b. Daniel Kehânetleri ve Peygamberliğin Mührü

Babil sürgünü dönemi Yahudi peygamberlerinden olan Daniel, kehanetlerinde büyük bir krallıktan bahsetmiştir:

“Bu krallar döneminde Göklerin Tanrısı hiç yıkılmayacak, başka halkın eline geçmeyecek bir krallık kuracak. Bu krallık önceki krallıkları ezip yok edecek, kendisiyse sonsuza dek sürecek.” (Daniel 2: 44)

Peki, vaat edilen bu krallık seküler anlamda mıdır, yoksa inancın üstünlüğü anlamında mı? Kur’ân’da yer alan şu ayet, mü’minlere benzer bir vaatte bulunmaktadır:

Müşrikler istemese bile dinini diğer bütün dinlerden üstün kılmak için Rasûlünü hidayet (Kur’ân) ile gönderen O’dur. (Saff 61/9)

Diğer yandan, Daniel, söz konusu krallığın, peygamberliğin mührü olan kişi tarafından geleceğini söylemiştir, hem de bunun ne zaman gerçekleşeceğini de ekleyerek:

*“Başkaldırıcıyı ortadan kaldırmak, günaha son vermek, suçu bağışlatmak, sonsuza dek kalıcı doğruluğu sağlamak, **görüm (vahiy) ve peygamberliği mühürlemek, En Kutsal’ı meshetmek için senin halkına ve kutsal kentine yetmiş hafta kadar zaman saptanmıştır.** “Şunu bil ve anla: Yerusâlim’i yeniden kurmak için buyruğun verilmesinden, meshedilmiş olan önderin gelişine dek yedi hafta geçecek. Altmış iki hafta içinde Yerusâlim yeniden sokaklarla, hendeklerle kurulacak. Ancak bu sıkıntılı zamanlarda olacak.”* (Daniel 9:24,25)

Yetmiş haftadan kasıt, İbranice bir diğer ifadesi olan "yetmiş defa yedi"dir. Hem Yahudi, hem Hristiyan bilginler bu ifadenin "490" seneyi ifade ettiğinde ittifak etmişlerdir.

"Yetmiş defa yediden kasıt 25. pasajdaki 'Yeruşalem'in yeniden inşa edilmesi emrinden' itibaren geçen 490 senelik süredir."¹⁹

Fizikçi vasfı ile nam salmış bilim insanlarından Isaac Newton'un aynı zamanda bir ilâhiyatçı olduğunu bilen azdır. Newton'un bizzat kaleme aldığı "Observations Upon the Prophecies of Daniel and Apocalypse of st. John" isimli Kitab-ı Mukaddes tefsirinde bu konuyla alakalı şu açıklamayı yapıyor:

*"Yahudilerin yeniden bir halk olarak Kutsal-Kent halinde toplanmalarına kadar olan dönem, her haftaya yedi yıl konularak 490 (sene) olarak düşünölmüştür; günahı bitirmek, suçları sona erdirmek, fesat için kefarete etmek, ebedi hakkaniyeti getirmek, görünümü (vahyi) ve peygamberliği tamamlamaktan kasıt, Yahudilerin beklediği peygamberdir."*²⁰

"Kudüs'ün yeniden inşası emri" ifadesi mecazen "Kudüs'ün yıkılmasından itibaren" anlamı taşımaktadır. M.S. 70 senesinde Roma ordusu Kudüs'e girmiştir. M.S. 132-135 seneleri arasında Kutsal Mabet tamamen yerle bir edilmiş -bir duvar hariç- ve Yahudilerin şehirde hiçbir etkisi kalmamıştır:

*"Yahudiler, M.S. 132-135 yılları arasında Romalılara yeniden isyan etmiştir. Romalılar ise bu isyana eşi benzeri görülmemiş bir şekilde cevap vermişlerdir. Süleyman Mabeti'nin kalan kısımlarını tamamen yerle bir etmişler ve binlerce Yahudiyi diasporaya göndermişlerdir."*²¹

O halde şöyle basit bir hesap yaparsak: (132 + 490) = 622 senesine ulaşırız. Bu tarih, Muhammed (a.s.)'in Medine'ye hicret ettiği tarihtir. Eğer 490 seneden kastın "Kamerî yıl" olduğunu düşünürsek bu defa 610 senesi civarına denk gelmektedir ki bu da Muhammed (a.s.)'a ilk vahyin geldiği zamandır. Daniel 9:25'te geçen 7+62 hafta da "49 + 434" toplam 483 sene yapar, bu da (132+483) = 615 senesine, yani Muhammed (a.s.)'in açıktan tebliğ yapmaya başladığı tarihlere denk gelmektedir.

Ayrıca Daniel 9:24'te geçen "Peygamberliği mühürlemek" ifadesi, Arapça Kitab-ı Mukaddes çevirilerindeki haliyle وَلِحْتَمِ الرُّؤْيَا وَالنُّبُوءَةِ (ve li hatmî'r-ru'ya ve'n nubuv-

veh), Kur'an'daki وَحَاتَمَ النَّبِيِّينَ (ve hâteme'n-nebiyyîn) peygamberlerin mühürü" ifadesiyle neredeyse aynıdır. Her iki kaynaktan da ortak kullanılan "Hatem" kelimesi hakkında Isaac Newton şu açıklamayı yapıyor:

"İbranice'de mühürlemek, bitirmek veya mulgâ etmek anlamındadır. Bu metafor, bitirilmiş olanın mühürlenmesi anlamındadır."²²

Yani Daniel 9:24'te geçen "hatmü'n nubuvveh" ile Kur'an'da geçen "hâtem'en nebiyyîn" ibareleri "peygamberliğin sona ermesi" anlamında kullanılmıştır. Bu da Daniel 9:24 pasajında bahsi geçen "Mesih'in Muhammed (a.s.)'a işaret ettiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, diaspora döneminde ortaya çıkmış olan "kurtarıcı kral Mesih" inancının, bir bakıma hâteme'n nebiyyîn müjdesinin bozulmuş hali olduğu düşünülebilir.

C. KUR'ÂN'DA MESİH KAVRAMI

"Mesih" kelimesi Kur'an'da dokuz yerde sadece İsa (a.s.) için kullanılmaktadır. Ancak bunlardan hiçbirisi Yahudi geleneğinde anlaşıldığı manada değildir. Kur'an'da Mesih kelimesinin kullanımını incelediğimiz zaman, bu kavramın, Yahudilikte ve Hristiyanlık'taki geleneksel Mesih düşüncesini tasdik etmek için değil, tam tersine eleştirmek ve ıslah etmek amaçlı kullanıldığı açıkça görülecektir. İlgili ayetlerde Mesih'in sadece bir Rasul olduğu vurgulanarak²³ Yahudilerin "kral Mesih" inancı, İsa'nın sadece bir insan olduğu, Allah'ın oğlu veya Allah olmadığı vurgulanarak²⁴ "Pavlusçu Mesih" inancı eleştirilmekte ve ıslah edilmektedir.

Sadece bir ayette Meleklerin Meryem'e getirdiği haber bağlamında, yukarıda zikrettiğimiz durumlardan farklı kullanılmıştır. O ayet de şöyledir:

Melekler şöyle demişti: "Ey Meryem! Allah sana kendisinden bir kelimeyi müjdeliyor ki, adı Meryem oğlu İsa Mesih'dir; dünyada da ahirette de itibarlı, aynı zamanda Allah'a çok yakınlardandır." (Âl-i İmrân 3/35)

İnsanın hayatta iki türlü ismi olabilir. Birincisi ebeveynleri tarafından koyulan asıl isimdir. İkincisi yaşadığı toplum tarafından kendisine yakıştırılan isimdir. Yukarıdaki ayette İsa (a.s.)'in üç isminden bahsedilmektedir.

Birincisi, Meryem oğlu: İsa (a.s.)'ın yaşadığı dönemde ve sonrasında "Meryem oğlu" tabirinin kullanıldığını gör-

müyoruz. Zira o toplumda insanların annelerine nispeten isimlendirilmesi gibi bir uygulama yoktu. Yeni Ahit'te İsa (a.s.) için "Davud oğlu", "İnsanoğlu" veya "Yusuf oğlu" gibi isimler kullanılırken, "Meryem'in oğlu" ifadesi bir yerde²⁵ farklı bir bağlamda geçmektedir. Meryem oğlu ifadesi daha çok Kur'an'ın taktığı bir isim gibidir. Allah Teâlâ, İsa (a.s.)'ın bu ismini ön plana çıkartarak teslis inancının yanlışlığına gönderme yapmaktadır.

İkincisi, İsa: Bu isim de annesi tarafından konulmuş olan isimdir.

Üçüncüsü, Mesih: Bu isim de gösterdiği mucizeler üzerine toplumun İsa (a.s.)'a yakıştırdığı isimdir. Ne Meryem, oğluna böyle bir isim koymuştur -ki Mesih; Yakup, Yusuf gibi çocuklara koyulabilecek bir isim değildir, daha çok bir sıfattır- ne de ilk bölümde bahsettiğimiz gibi İsa (a.s.) insanlara kendisini Mesih olarak tanıtmıştır.

Sonuç olarak, Kur'an'da İsa (a.s.)'ın isminin "Mesih" olmasının haber verilmesinin sebebi, insanların ona bu ismi yakıştıracığından dolayıdır. Zira Kur'an'ın Mesih kavramına yaklaşımı, geleneksel inanışları tasdik için değil, bir yanlış teşhir ve ıslah içindir.

D. MESİH'İN DÖNÜŞÜ

Mesih'in çarmıha gerildiği, öldüğü, gömüldüğü, üçüncü gün dirildiği, göğe yükselip Allah'ın sağına oturduğu ve bir gün göklerden ineceği VI. yüzyılın başında İznik Konsili ile resmen iman esası olmuştur. Hristiyanlar bugün hala ibadetlerinde bu iman esaslarını tekrar etmektedirler:

*"Bir tek Rabbe, İsa Mesih'e, Allah'ın biricik oğluna, zamanlar oluşmadan Babadan olmuş olana inanıyoruz. Kendisi Allah'tan Allah, ışıktan ışık, gerçek Allah'tan gerçek Allah olmuş, ancak yaratılmamıştır. Baba ile aynı öze sahiptir. Her şey onun aracılığı ile var oldu. Biz insanlar uğruna, kurtulmamız için göklerden indi. Kutsal ruh aracılığı ile bakire Meryem'den beden alıp insan oldu. Vali Pontius Pilatus'un döneminde uğrumuza çarmıha gerildi. Öldü ve gömüldü. Kutsal yazıların belirttiği gibi üçüncü gün dirildi ve göklere yükseldi. Şimdi Babanın sağına oturuyor. Bir gün görkemle geri gelip dirilerle ölüleri yargılayacak. Egemenliği sonsuz olacak."*²⁶

Mesih'in dönüşünden önce bir dizi kehanetlerin gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu kehanetler genellikle Yeni Ahit'in Vahiy bölümüne dayanmaktadır. Buna göre Me-

sih'in egemenliği gelmezden önce yeryüzünde büyük bir kaos yaşanacak, açlıklar, hastalıklar ve savaşlar artacaktır. Canavarlar şeklinde ifade edilen Deccal ve Sahte peygamber zuhur edecektir. Armegeidon denen bölgede son savaş yapılacak, canavarlar öldürülecek, böylece Yeruşalim (Kudüs)'te Mesih yeryüzüne inerek İsrail krallığının tahtına oturacaktır.

Günümüzde Mesih'in dönüşü beklentisini, en belirgin biçimde Protestanlık ve onun radikal bir uzantısı olan Evanjelizm gibi mezheplerde görüyoruz. Siyonist Hristiyanlık diye de bilinen bu tür akımlar, geleneksel Katolik ve Ortodoks algısının tersine Yahudileri el üstünde tutmakta ve Mesih'in dönüşü hadisesinin gerçekleşmesi noktasında onlara önemli roller biçmektedirler. Mesih'in dönüşü ile beraber de Yahudilerin ona iman edeceğine ve Hristiyan olacağına inanırlar.²⁷

a. Kıyamet Yaklaşırken

"Armageddon" kelimesi Kitab-ı Mukaddes içerisinde sadece bir defa geçmektedir; o da Yeni Ahit'in Vahiy bölümündedir:

"Üç kötü ruh, kralları İbranice Armageddon denilen yere topladılar." (Vahiy 16:16.)

"Armageddon" İbranice "Har (dağ)" ve "Megiddo" kelimelerinin birleşimi olan "Harmegiddo (Megiddo Dağı)" anlamına gelmektedir. Megiddo Dağı olarak anılan yer Filistin topraklarında, Kudüs'ün kuzeyinde, Nasıra bölgesinin hemen batısında yer alan 25-30 metrelik bir tepeliktir. Mesih'in, bin yıllık dünya egemenlik (Milenyum) öncesi Deccal ve Şeytan ile son savaşını -Armageddon savaşı- burada yapacağına inanılır. (Bkz. Şekil1.)

Bu kehanet hakkında Hristiyan mezhepleri arasında

Şekil 1 - Megiddo Dağı

farklı senaryolar bulunuyor. Özellikle Katolik kilisesi fundamentalist olarak tanımladığı başta Evanjelizm olmak üzere radikal Mesihçilik yapan oluşumların "Armageddon" anlayışlarını reddetmektedir. Bu yüzden Protestan ve Evanjelic gruplar "Papalık" kurumunu "antichrist" yani Deccal olarak nitelemektedirler.²⁸ (Bkz. Şekil 2.)

Katolik kilisesi Vahiy bölümünde anlatılan şeylerin birer

Şekil 2 - Resimdeki iki canavardan birisi Papa'nın kavuğunu diğeri Müslüman Sarığı giyiyor. 16 yy. Matthias Gerung -Almanya

vizyon "rüya-sembolik görünüm" olduklarını ve bunların sembolik ve mecazî açıdan yorumlanması gerektiğini savunarak Mesih'in dönüşü hakkında şöyle bir tevil yaparlar:

"Mesih'in dönüşü şu an gerçekleşmektedir... Göklerin gizemli krallığının bir şahsı manevisi olan Kilise aracılığı ile Mesih'in azizlerle dönüşü tüm dünyaya yayılıyor. Bizler tam da bugün Mesih'in dönüşünün altın çağını zaten

*yaşıyoruz... (Diğer gruplarla) aramızdaki fark, bizler şu an zaten İsa'nın ruhsal dönüşü olan "Milenyum" çağını yaşıyoruz ve İsa'nın ikinci bir dönüş için Kiliseyi yanına alması (göğe alması) diye bir şey asla olmayacak."*²⁹

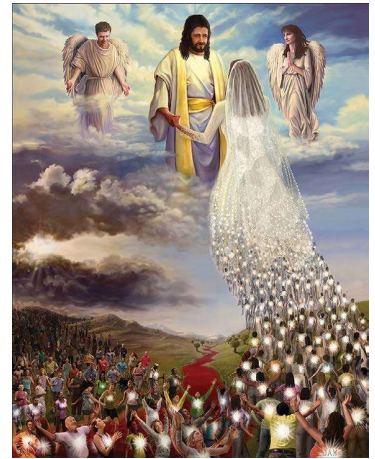
Evanjelic Hristiyanlar ise Vahiy bölümünde anlatılan kehanetlerin gerçek anlamda meydana geleceğine inanmaktadır.³⁰ Kısaca değinirsek Kıyamete giden yolda insanlığın yaşayacağı dönemler şöyledir:

1. Mesih'in hayatı ve göğe yükselmesine kadarki dönem (Mesih'in ilk gelişi).
2. Kilise dönemi.
3. İsa'nın gelip Kilisesini göğe alması (Mesih'in ikinci gelişi.)
4. Türbülans Dönemi. (Mahşerin dört atlısı.)
5. İsa'nın Kilisesiyle beraber yeryüzüne dönüşü (Mesih'in üçüncü gelişi ve Deccal ile Armageddon savaşı)
6. Milenyum Dönemi. (Bin yıllık dünya hâkimiyeti.)
7. Son yargılama.³¹

Bu senaryoda en dikkat çekici noktalardan bir tanesi, İsa'nın üçüncü gelişidir. Mesih'in tahtına oturmak için yeryüzüne inişinden önce Kilisesini yanına almak için geleceği iddia edilmektedir. Fakat bu ilk inişinde İsa'nın ayağı yere değmez. Kilisesine gökyüzünden görünür. İmanlı olanlardan başkası³² onu göremez ve bu olaydan haberdar olamaz.³³ Bu hadise bir düğün olarak tasvir edilir, Mesih damattır ve göğe yükselen imanlılar da onun gelinidir. (Bkz. Şekil 3.)

Mahşerin Dört Atlısı

Vahiy bölümünde ortaya atılan en dikkat çekici semboller hiç kuşkusuz "Kuzu"³⁴ tarafından açılan yedi mühür ve bunun sonucunda dünyaya inen dört atlıdır.³⁵ Türbülans döneminde yeryüzüne ineceğine inanılan bu

Şekil 3 - İsa'nın Kilisesini göğe almasını simgeleyen bir resim.

dört atının her biri farklı bir görev taşımaktadır. Her bir binici farklı renkte bir ata sahiptir. Bunlar; beyaz at, siyah at, kırmızı at ve soluk renkli atır.

York Evanjelic Kilisesi önderi Richard Brooks, "The lamb is all the glory" isimli kitabında ³⁶ dört atlı hakkında şunları söylüyor:

"Rab İsa Mesih tarafından ilk mührün açılmasına dönelim. Yayı olan ve kendisine bir taç verilmiş bir binici ve beyaz atı görünmektedir... Burada okuduğumuz, kuşkusuz Müjde'nin ³⁷ zafer kazanma gücünü gösteren bir simgedir. Bu, müjdeli bir haberdir. Bu, gereksinim duydu-

Savaşlar, hastalıklar, ölümler... Size tanıdık geliyor mu? Tüm bunlardan zevk alan insanlar var. Çünkü onlar, kendilerini kaptırdıkları kehanet örgüleri içerisinde en olumsuz ve ahlâk dışı durumları İsa'nın dönüşünün müjdesi olarak yorumlamaktadırlar:

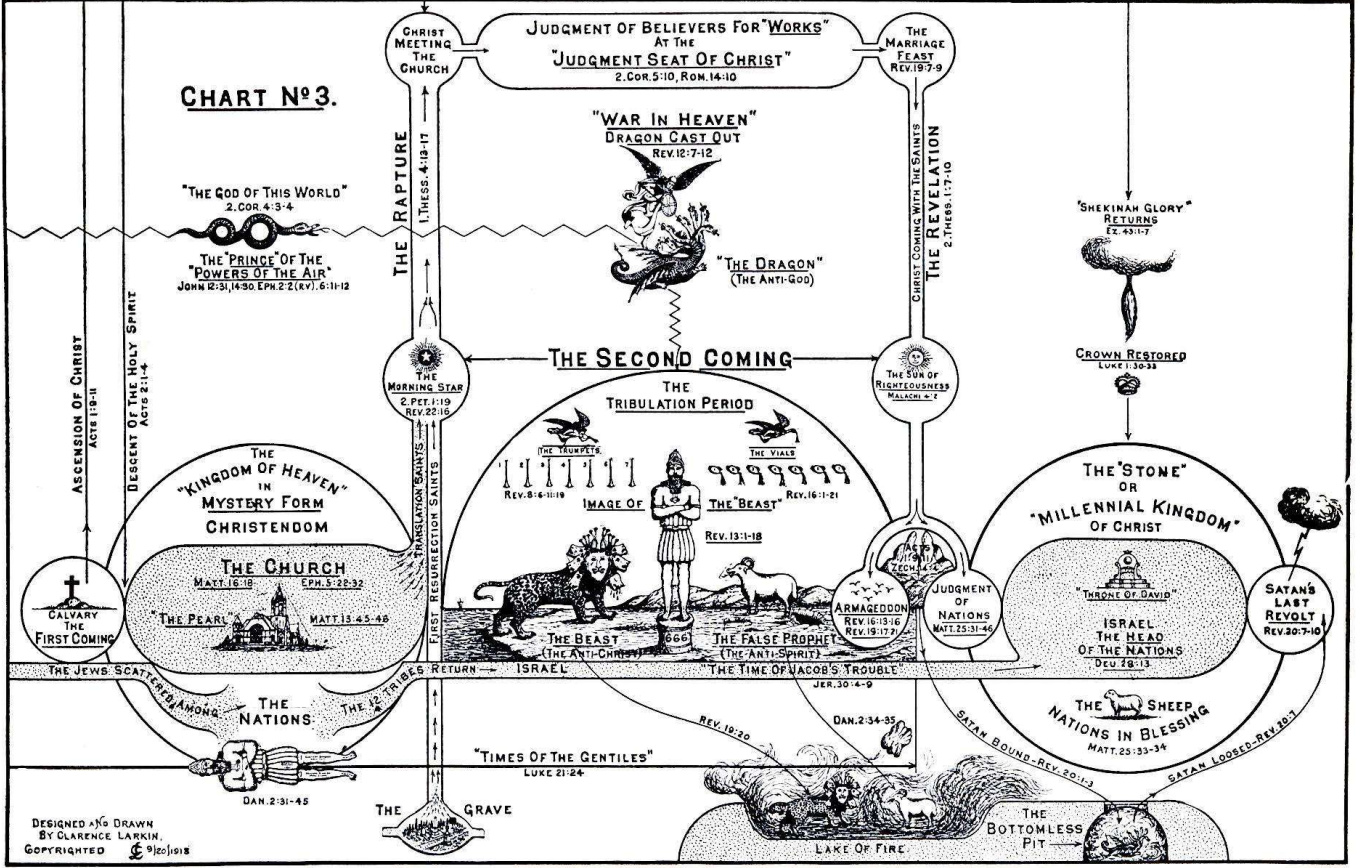
"Savaş gürültüleri, savaş haberleri, bunların olması gerektiği... Ulusun ulusa, devletin devlete açacağı savaşlar (Markos 13:7-8) hakkında haberler duyacağız. Yine de bunlar o kadar da kötü değildir. Mührü açan Rab İsa Mesih'tir. Tarihin dizginlerini elinde tutan odur. Herşey, evet her şey, onun amaçlarını gerçekleştirmesini, onun egemenliğinin gelişine katkıda bulunmasını sağla-

Şekil 4 - Yeryüzünde Kaos olurken, mühürleri açan İsa (kuzu) figürü bulutlar arasında vurgulanmış. Victor Vasnetsev 19 yy.

ğumuz bir teşviktir... İkinci mührdeki atın rengi kıızıdır; gazap, öfke, şiddet, kan dökme, şehvet ve savaşın rengi. Ve bize bu atın binicisinin kendisine verilen büyük kılıç ile dünyadan barışı kaldıracağı, insanların birbirlerini boğazlamasına yol açacağı bildirilmektedir... Diğer atın rengi de siyahtır. Çünkü açlık ve kıtlıktan kaynaklanan büyük bir sıkıntı tasvir edilmektedir... Rab İsa Mesih dördüncü mührü açtığında ve dördüncü yaratığa "Gel!" dediğinde binicisinin adı "ölüm" ³⁸ olan soluk renkli bir at görünür." (Bkz. Şekil 4.)

caktır... Zengin olan bazı kişiler, eski yaşamlarını devam ettirecekler, ziyafet masalarında yemekten zevk almaya devam edecekler, başkaları ise karınlarını doyuramayıp, bir öğün yemek bile bulamayacaklar. Tereyağı tepeleri, şarap gölleri olacak. Tüm bu olgular korkutucu bir şekilde günceldir. Ancak enflasyon bile Rab İsa Mesih'in amaçlarına hizmet etmektedir... Tüm bunlar yaşam ekmeğimizi, hiçbir zaman kaybolmayacak sonsuz zenginlikleri bize verebilecek tek kişi olan Mesih'e dönmemizi sağlar."³⁹

Şekil 5

Suriye'de açlıktan ölenlerin görüntüleri ortaya çıktığında Batı'nın neden kılı kımıldamadı dersiniz? Çünkü onlara göre İsa'nın egemenliğinin gelişine katkı sağlayan olaylar bunlar! Neden üzülünler ki! Mührü açan İsa değil mi? Toplumlar üzerinde nasıl bir algı yönetimi uyguladığını görebiliyor musunuz? İngiliz yazar Aldous Leonard Huxley, 1959 senesinden bugünleri görmüş gibidir:

*"Bana öyle geliyor ki, bir ya da iki nesil sonra insanların esareti sevmelerini sağlayan ilaçlara dayalı bir sistem geliştirilmiş olacak. Böylece bütün toplum acı veremeyen bir toplama kampına dönüştürülecek ve insanlar hürriyetlerinin ellerinden alınmasından mutlu olacaklar; çünkü propaganda veya ilaç kullanarak beyin yıkama sonucu insanlar isyan etmeye dair bütün arzularından arındırılmış hale gelecekler."*⁴⁰

Gerçekten de tedricen, medya, sinema ve apokaliptik propagandalar aracılığıyla -ki bu propagandalar sadece Hristiyan aleminde değil, İslâm aleminde de son dere-

ce yaygındır- pasivize ediliyoruz. Artık kendimize gelip televizyondan uzaklaşmalı ve cemaatimizi, tarikatimizi Kur'ân süzgecinden geçirmeliyiz.

SONUÇ

Birileri aslı olmayan kehanetler üzerinden küresel çapta oyunlar çeviriyor olabilir. Birileri Allah'ın kitabını arkalarına atıp, hile ve düzenbazlıklarla dünya hâkimiyeti kurmaya çalışıyor olabilir. Biz Müslümanlara düşen, son derece uyanık olup, başta kendi kitabımız olmak üzere, daha çok okumak ve bilgi sahibi olmaya çalışmaktır. Diğer tüm dinlerden ve milletlerden üstün olabilmek için gerekli olan her şey elimizde mevcuttur. Mehdimiz de gelmiştir. Gelmiş olana iman etmeyenler, elbette ki Mesih-Mehdi hayalleri kuracaklardır. Ama biz değil.

Ne İsrailoğulları ne Hristiyanlar ne de Müslümanlar Allah'a verdikleri sözü tutmadıkça hiçbir şeye sahip ola-

mayacaklar. İsrailoğulları, kendi kitaplarındaki şu bölümleri bir daha gözden geçirmelidirler:

“Ya Rab, kendisini sevenlerle, buyruklarına uyanlarla yaptığı antlaşmaya bağlı kalan yüce ve görkemli Allah! Buyruklarından, ilkelerinden ayrılıp günah, suç işledik, kötülük yaptık, başkaldırdık. Senin adına krallarımıza, önderlerimize, atalarımıza, ülkedeki bütün halka seslenen kulların peygamberleri dinlemedik. “Sen adaletlisin, ya Rab! Sadakatsizliğimiz yüzünden bizi uzak yakın ülkelere sürdün. Oralarda yaşayan biz Yahudiler, Yerusolim halkı, İsraililer bugün utanç içindeyiz. Evet, ya RAB, bizler, krallarımız, önderlerimiz, atalarımız sana karşı işlediğimiz günah yüzünden utanç içindeyiz. Sana karşı geldiğimiz halde, sen acıyan, başlıyayan Allah’ımız Rabsin. Allah’ımız Rabbin sözüne kulak vermedik, kulları peygamberler aracılığıyla bize verdiği yasalara uymadık. Bütün İsrail halkı yasanı çiğnedi, sırtını sana dönüp seni dinlemek istemedi.” (Daniel 9:4-11)

Bir de Kur’ân’daki şu uyarıya kulak vermelidirler:

“Ey İsrail oğulları! Size ettiğim iyilikleri hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Yalnız benden çekinin. Sizde olanı onaylayıcı olarak indirdiğime (Kur’ân’a) inanın. Kendini ona kapatanların öncüsü olmayın. Ayetlerimi geçici bir bedel karşılığında satmayın. Yalnız benden çekinin.” (Bakara 2/40, 41)

Notlar

1. Pavlus’un Şam yolundaki vizyonu ile İsa’nın çarmıha gerilmesi arasında en fazla iki-üç yıl olduğu düşünülmektedir. Aynı sene olduğunu da iddia edenler vardır. Ayrıntılı bilgi için bkz: Fuat Aydın, “Pavlus Hristiyanlığına Giriş”, Eskiye yay.
2. Şinasi Gündüz, “Pavlus Hristiyanlığın Mimarı”, Ankara Okulu yay. s. 232.
3. Mahmut Aydın, “Tarihsel İsa, İmanın Mesih’inden Tarihin İsa’sına”, Ankara Okulu yay. s. 177.
4. “İsa, şakirtlerine; Nasıralı İsa’nın beklenen Mesih olduğu kanaatini ve tartışmaları dikkate almamalarını tembihledi.” Yahuda İncili 4: 38, Kaynak: Ekrem Sarıkçıoğlu, “Diğer İnciller”, Fakülte Kitabevi yay. s. 48.
5. Ekrem Sarıkçıoğlu, a.g.e, s. 66.
6. Matta 27: 11, 29, 42; Markos 15: 2, 9, 12, 18, 32; Luka 23: 3, 37, 49; Yuhanna 18: 33, 39; 19: 3, 14, 15, 21.
7. Alparslan Yıldız, “Konsillerin Hristiyanlık Tarihindeki Yeri ve İznik Konsili”, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi c.12 sy.2 s.271.
8. Sami Baykal, “İbrahimi Dinlerde Mesih’in Dönüşü”, Yediveren yay. s. 78.
9. Sami Baykal, a.g.e, s. 79.

10. Yuhanna 1: 14-18.
11. 1.Korintliler 8: 4-6.
12. 2.Korintliler 1: 19.
13. Matta 1: 1-17.
14. Matta 27: 29.
15. Jacques Waardenburg, “Mesih” Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Ankara, 2004, c. 29, s. 306.
16. Abdurrahman Küçük, “Dönmeler Tarihi”, Rehber yay. s. 138, 139.
17. Rıdvan Demir, “Kur’ân’da ve Kitabı Mukaddes’te Mesih”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı, basılmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 2, 2003. Danışman: İlyas Çelebi.
18. İşaya 45: 1.
19. John F. Walvoord, Daniel The Key To Prophetic Revelation.
20. Isaac Newton, Kutsal Kitabın Yorumu, Medam yay. s. 112, 113. Kitabın çevirisini yapan: Aytunç Altındal.
21. Mahmut Güngör, Süleyman Mabedi, s. 85.
22. Isaac Newton, a.g.e. s. 112.
23. Mâide 5/75; Nisâ 4/157;
24. Nisâ 4/171,172 ; Mâide 5/17, 72; Tevbe 9/30, 31.
25. Markos 6: 3.
26. İstanbul Luteryan Kilisesi, “Temek Hristiyan İnancı”, GDK yay. s. 18.
27. Şinasi Gündüz, IIIV. KUR’AN SEMPOZYUMU, Tebliğ: Protestan Geleneğinde Yeni Hristiyan Sağı Olarak Evanjelizm, Fecr yay. s. 59. 2004.
28. Ian R. K. Paisley, “The Papacy is the Antichrist”
29. Apologist Jimmy Akin, False Profit: Money, Prejudice, and Bad Theology in Tim LaHaye’s Left Behind Series.
30. Şinasi Gündüz, a.g.e, s. 58.
31. Geniş bilgi edinmek isteyenler: Dr. Ramazan Kurtoğlu’nun “Evanjelizm” isimli kitabına başvurabilirler.
32. Diğer bir deyişle “Evanjelistlerden” başkası..
33. Pastor Ken Birks, The Second Coming of Christ – Pt. 5 The Great Tribulation and The Church.
34. Kuzu (The Lamb of God): İsa Mesih.
35. Bkz. Vahiy 6:1-11 pasajlar.
36. Yeni Yaşam Yayınları tarafından “Vahiy ve Armagedon” isimli Türkçe yayınlanmıştır.
37. Müjde: Evangel, İncil.
38. Ölüm: death, aynı zamanda Azrail için kullanılan isimdir.
39. Richard Brooks, Vahiy ve Armagedon, s. 75, 76.
40. Ramazan Kurtoğlu, Evanjelizm, s. 53.